

NARAVNA VREDNOTA

KAČOVA MLAKA

Mlaka in njeno ožje območje je naravna vrednota državnega pomena ID.Št.: 7523, določena s Pravilnikom o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04 in 70/06).

Življenjsko okolje mlake je namenjeno rastlinam in živalim, ki so svoje navade prilagodile stoječi vodi.

Po legendi se je v mlaki kopal zmaj Kač, ki je živel na gradu in na breg mlake odlagal svojo krono, dokler mu je ni ukradel junak iz vasi.

Zmaja Kača ni več v mlaki, njegovi nasledniki so danes kačji pastirji, dvoživke, školjke, vodni polži, obvodne ptice...

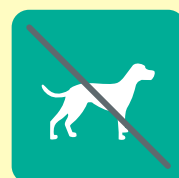
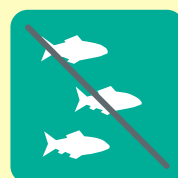
Namesto krone, na bregu rastejo rumene perunike, rogoz, trstika, vodoljuba in streluša, v močvirju nad mlako so vrbe in črne jelše nad preprogo rumenih kalužnic. Na vodni gladini plavajo leče.

Ribe v to življenjsko okolje ne sodijo!

Mlaka je ob zajetju pitne vode. Vrtina je globoka 143 m in zajema vodo iz plasti kremenčevih peskov. Za varovanje kakovosti pitne vode je potrebno v polmeru 10 m od vrtine preprečiti odlaganje nevarnih snovi in drugih vrst odpadkov na tla in v vodo ter preprečiti izlivanje in ponikanje odpadnih voda.

Mlako smo spomladi 2008 obnovili z izkopom in odstranitvijo odpadkov. Za izboljšanje stanja so se trudili zaposleni na občini Grad, v Javnem zavodu Krajski park Goričko, v Zavodu za gozdove - krajevni enoti Gornji Petrovci in krajanji Gradu.

Ob dnevu Zemlje, 22. aprilu 2008, jo predajamo v skrbništvo tudi učencem Osnovne šole Grad.

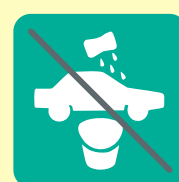
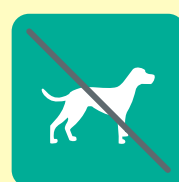
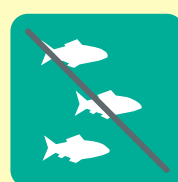
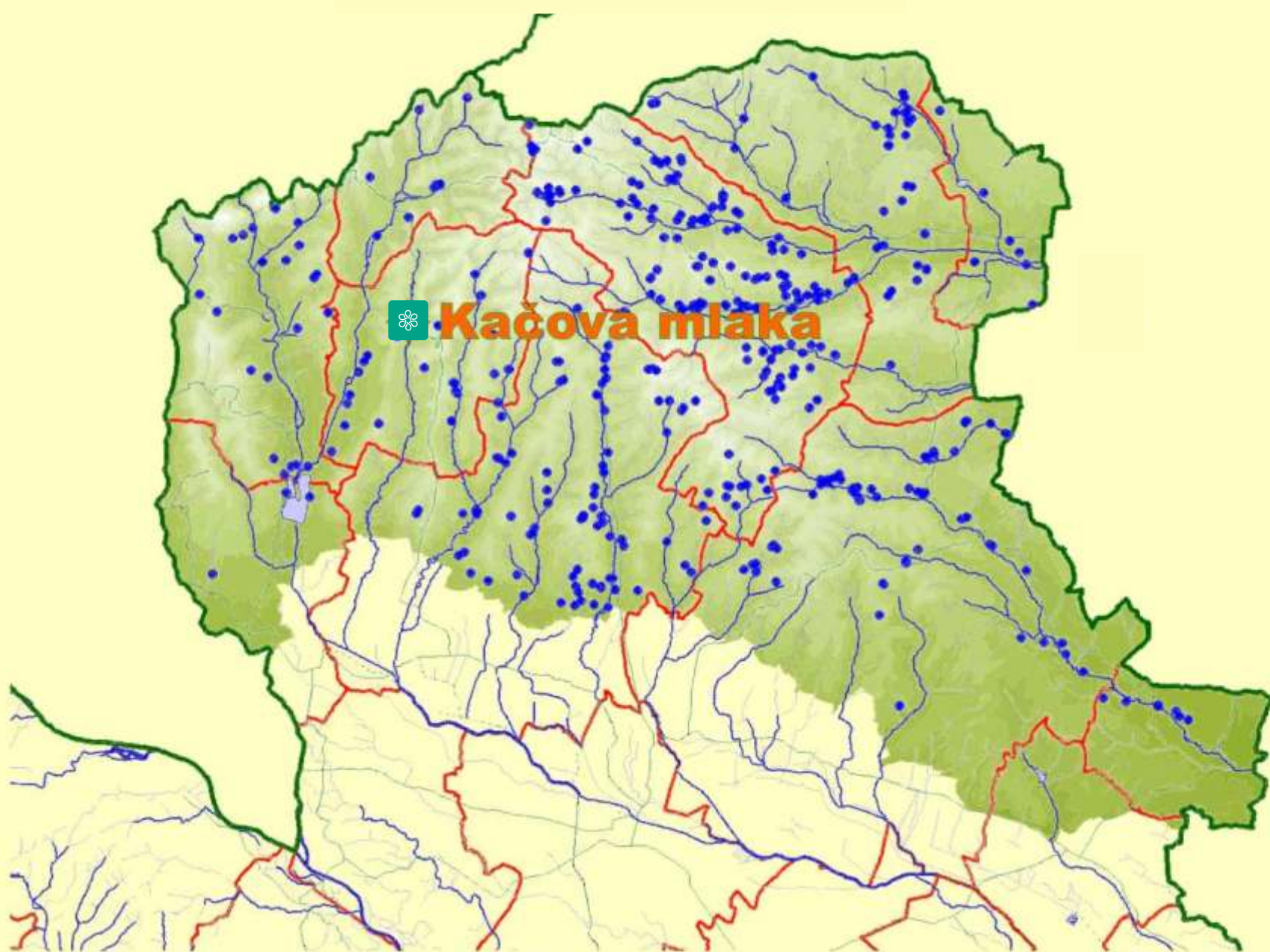

MLAKE NA GORIČKEM

Mlake na Goričkem so pomembna majhna življenjska okolja, v katerih se ne zrcali samo sonce temveč odnos, nas ljudi, do narave in naših sobitij - drugih ljudi, živali in rastlin.

Na območju Goriškega smo doslej zabeležili in v sodelovanju z biologi, iz Centra za kartografijo favne in flore, pregledali 430 mlak. Veliko med njimi je v neprimernem stanju ali pa so namenjene zgolj ribam. Prvotna raba mlak je bila namenjena oskrbi s pitno vodo za ljudi in domače živali ter gašenje požarov.

Danes jih cenimo kot dragocena življenjska okolja dvoživk, kačjih pastirjev, mehkužcev in obvodnega rastlinja. Opazovanje mlak ob katerih je videti živahno dogajanje, blagodejno vpliva na počutje ljudi, ki jih obiskujejo saj ob njih lahko razvijajo svoje občutenje narave.

KAČJI PASTIRJI

Kačji pastirji so na Goričkem dobro raziskani. Na močvirnih travnikih, v povirjih, ob živahno tekočih potokih ter številnih manjših stoječih vodah - mlakah je bilo doslej zabeleženih kar 44 vrst, ali natanko tri petine vseh vrst kačjih pastirjev pri nas.

Opazujte leteče žuželke nad vodo, morda boste med njimi prepoznali katero.

modri bleščavec
(*Calopteryx virgo*)

veliki studenčar
(*Cordulegaster heros*)

modri kresničar
(*Ischnura elegans*)

koleselj sinjega
presličarja
(*Platycnemis pennipes*)

Kačji pastirji (*lat. Odonata*) so red žuželk z nepopolno preobrazbo, ki preživijo večino svojega življenja kot ličinke v vodi, ob kateri se večino časa zadržujejo tudi odrasle žuželke. Najbolj jim prijajo dobro osončena mokrišča z bujnim in raznolikim močvirskim rastlinjem ter čim manjšim številom rib.

Ob takšnih vodah, bo pisani vrvež odraslih kačjih pastirjev med majem in septembrom gotovo razveselil oko vsakega ljubitelja narave.

Letalske akrobacije in čudovite barve so "zaščitni znak" kačjih pastirjev, ki so kljub zastrašujočemu imenu človeku povsem nenevarni, saj ne pikajo, ne grizejo in niso strupeni. Strah pred njimi pa je povsem upravičen pri številnih manjših žuželkah in vodnih živalih - tako ličinke, kot odrasle žuželke so namreč zelo uspešni plenilci in pomembno prispevajo k vzdrževanju dinamičnega naravnega ravnovesja v vodnih življenjskih okoljih.

Več o biologiji in ekologiji kačjih pastirjev ter aktivnostih slovenskih odonatologov lahko preberete na domači strani Slovenskega odonatološkega društva: www.odonatolosko-drustvo.si in www.park-goricko.org.

KAKO SE VEDEMO OB MLAKI ?

Ob sončnem dnevu opazujemo letalske sposobnosti kačjih pastirjev.

Opazujemo in poslušamo oglašanje dvoživk in jih ne vznemirjamo z metanjem predmetov vodo.

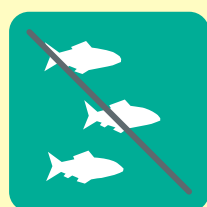

V prisotnosti naravoslovnega vodnika lahko poiščemo tudi raznovrstne mehkužce.

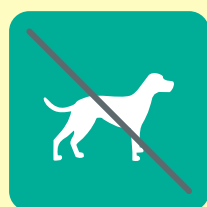

Ptice opazujemo v tišini in jih ne vznemirjamo s kričanjem in metanjem kamnov v vodo.

M. Bedjanič

Vstavljanje rib v mlako je prepovedano.

Spuščanje psov na kopanje v mlaki je prepovedano.

Odmetavanje odpadkov v mlako ali na njen rob je prepovedano. Prazen papir od sendviča in prazno steklenico, plastenko ali pločevinko od pijače vzemite s seboj in odložite v ustrezen smetnjak.

Pranje avtomobilov je prepovedano.

Voda iz mlake ni pitna. Kopanje v njej je prepovedano!
Voda iz vrtine je pitna, čuvajmo njeno okolico pred onesnaženjem!

Lastnik mlake je Občina Grad. Za podobo mlake in red ob njej, poleg občine skrbijo še Javni zavod Krajski park Goričko in učenci osnovne šole Grad.

Grad 22. april 2008

KAČOVA MLAKA PRI GRADI

LEGENDA O ZMAJU KAČU

V letu 2008 mineva 800 let od prve pisne omembe posestva Lyndwa leta 1208.

Grad je verjetno veliko starejši ali star vsaj toliko, kot so stare legende in miti povezani z njim. Med njimi je najbolj pomenljiva legenda o zmaju Kaču, ki je živel v gradu in se je vsak dan hodil kopat v mlako.

Preden je zabredel v vodo, je svojo zlato krono iz glave odložil na breg in njena dragocenost je zamikala grofa, ki je gospodoval na gradu.

“Tistemu, ki mi prinese Kačovo krono, dam hčer za ženo”, je bila njegova ukazana želja. Vendar junakov, ki bi jo izpolnili ni bilo veliko. Nazadnje se vseeno opogumi vaški fant, ki je skrit za grmom v trenutku Kačove nepazljivosti pograbil krono in zajahal konja ter hitro oddirjal proti gradu. Zmaj Kač je krajo krone takoj opazil in se z vso silo pognal za fantom. Vendar sta bila konj in fant hitrejša in takoj ko sta vstopila na grajski dvor se je za njima spustila železne mreža na vhodnih vratih. Silovitost je zmaja Kača stala življenje, saj se pred spuščajo mrežo ni mogel več ustaviti in se je vanjo zaletel tako močno, da je na kraju poginil.

Grof je Kačevo krono dobro skrnil. Verjetno na gradu, morda je tista v grbu, morda pa leži na dnu mlake, kjer jo čuvajo kačji pastirji?

grb rodbine Szécheny nad vhodom v grad
grb občine Grad